

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๑๕
วันจันทร์ ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพงษ์ ไช้มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิงห์เสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภุชงค์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. นายอัษฎ์ จารุจินดา	กรรมการ
๑๖. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๒. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ**ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ****สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ร่าริน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๓

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวจรรยา พงศาวิกุล

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยู่ธยา

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นายณกันนัท จันทราชโลธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๓๑๔ วันศุกร์ ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ประธานกรรมการกล่าวว่ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีความประสงค์ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ในวันจันทร์ ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ในวันศุกร์ ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ จึงมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำเอกสารร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ให้เสร็จสิ้นภายในวันศุกร์ ที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เพื่อส่งให้กับสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... บางร่างมาตราที่คณะกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา โดยคณะกรรมการได้มีการปรับปรุงเลขมาตราใหม่สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๒๓

“มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งแนวทางการปรึกษาหารือ การเห็นชอบร่วมกันและการมีมติในเรื่องใด เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่ต้องไม่ทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

(๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณา รวมทั้งระเบียบเกี่ยวกับการมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของบุคคลซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๔) ออกระเบียบหรือประกาศอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การออกระเบียบตาม (๒) และ (๔) ต้องไม่มีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร หรือมีลักษณะเป็นการมุ่งหมายที่จะกล่าวหาหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในส่วนที่เกี่ยวกับการร้องเรียน ต้องดำเนินการโดยมุ่งหมายให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนในการเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และไม่มีลักษณะบังคับให้เปิดเผยตัวตนผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เว้นแต่เป็นเรื่องการขอให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องเรียนเป็นการเฉพาะตัว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๑) เป็นดังนี้ “(๑) กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน **รวมทั้งแนวทางการปรึกษาหารือ หรือ การเห็นชอบร่วมกัน และ การมีมติในเรื่องใด** เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่ต้องไม่ทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่”

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความใน (๑) เป็นเรื่องแนวทางการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งจะต้องมีการปรึกษาหารือ การเห็นชอบและการมีมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๑) ได้กำหนดความว่า “กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน” ไว้แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน **รวมทั้ง** **แนวทางการปรึกษาหารือ** **หรือ** **การเห็นชอบร่วมกันและ** **การมีมติในเรื่องใด** เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่ต้องไม่ทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

(๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณา รวมทั้งระเบียบเกี่ยวกับการมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของบุคคลซึ่งมาให้ความเห็นหรือถ้อยคำ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๔) ออกระเบียบหรือประกาศอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การออกระเบียบตาม (๒) และ (๔) ต้องไม่มีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร หรือมีลักษณะเป็นการมุ่งหมายที่จะกล่าวหาหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในส่วนที่เกี่ยวกับการร้องเรียน ต้องดำเนินการโดยมุ่งหมายให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนในการเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และไม่มีลักษณะบังคับให้เปิดเผยตัวตนผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เว้นแต่เป็นเรื่องการขอให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องเรียนเป็นการเฉพาะตัว”

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน

(๑) การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๒) การปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๖ และมาตรา ๒๑ วรรคสาม

(๓) การเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๑ (๑)

(๔) การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๑ (๓)

(๕) การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองตามมาตรา ๒๒

(๖) การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการมอบหมายให้ดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง

(๗) การรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือการส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๘

(๘) การส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๓๕ (๓)

(๙) การออกข้อกำหนดทางจริยธรรมตามมาตรา ๔๒

(๑๐) การกำหนดคุณสมบัติ ประสิทธิภาพ และความเชี่ยวชาญของเลขาธิการอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานตามมาตรา ๔๔

(๑๑) การกำหนดกิจการที่มีผลต่อการปฏิบัติภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๔๗

(๑๒) การเสนองบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๔๘ และการให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งการอนุมัติการใช้จ่ายเงินของสำนักงานตามมาตรา ๔๔

(๑๓) การพิจารณาการรับทรัพย์สินที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานตามมาตรา ๕๐

(๑๔) การออกระเบียบ ประกาศ หรือการวางแนวทางในเรื่องใดที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๑๕) การใดที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้กระทำโดยมติหรือต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๑๖) การอื่นใดที่ผู้ตรวจการแผ่นดินตกลงร่วมกัน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑๔) เป็นดังนี้ “(๑๔) การออกระเบียบ ประกาศ หรือการ วางแนวทางในเรื่องอื่นใดที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้เป็น หน้าที่และอำนาจ ไปตามมติหรือต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ตรวจการแผ่นดิน” และเสนอตัดความใน (๑๕) ออก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน

(๑) การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๒) การปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๖

และมาตรา ๒๑ วรรคสาม

(๓) การเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๑ (๑)

(๔) การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๑ (๓)

(๕) การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองตามมาตรา ๒๒

(๖) การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการมอบหมายให้ดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๔ วรรคสอง

(๗) การรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือการส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๘

(๘) การส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๓๕ (๓)

(๙) การออกข้อกำหนดทางจริยธรรมตามมาตรา ๔๒

(๑๐) การกำหนดคุณสมบัติ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของเลขาธิการอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานตามมาตรา ๔๔

(๑๑) การกำหนดกิจการที่มีผลต่อการปฏิบัติการของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๔๗

(๑๒) การเสนองบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๔๘ และการให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งการอนุมัติการใช้จ่ายเงินของสำนักงานตามมาตรา ๔๙

(๑๓) การพิจารณาการรับทรัพย์สินที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานตามมาตรา ๕๐

(๑๔) การออกระเบียบ ประกาศ หรือการ**สงวนแห่งทวงใน**เรื่องอื่นใดที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้เป็น**หน้าที่พิเศษ**หรือต้องได้รับความเห็นชอบของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๑๕) ทวงในที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ทวงในโดยมติหรือต้องได้รับ
ความเห็นชอบของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๑๖) การอื่นใดที่ผู้ตรวจการแผ่นดินตกลงร่วมกัน”

มาตรา ๒๖

“มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด ผู้ตรวจการแผ่นดินจะขอให้สำนักงานจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการจ้างหรือแต่งตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีการจ้าง และค่าตอบแทน ของบุคคลหรือสถาบัน หรือการแต่งตั้งคณะกรรมการพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่น และวิธีปฏิบัติงานของคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ”

ประเด็นการพิจารณา

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๖ นั้น หากผู้ตรวจการแผ่นดินต้องการศึกษาเรื่องใดจะต้องจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญศึกษาหรือดำเนินการในเรื่องนั้นโดยไม่สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้ และสอบถามว่า ที่ผ่านมาสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่งกำหนดว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินจะขอให้สำนักงานจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น” หมายความว่าผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินการด้วยตนเองหรือจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็นก็ได้ หรือในกรณีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ตรวจการแผ่นดินก็มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อดำเนินสอบสวนในเรื่องใดได้ ซึ่งในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ กำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานขององค์กรอิสระทุกแห่งโดยกำหนดให้กรรมการในองค์กรอิสระต้องดำเนินการด้วยตนเอง หากองค์กรอิสระใดต้องการศึกษาหรือดำเนินการในเรื่องใดเป็นการเฉพาะแล้ว ก็สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการหรือจ้างผู้เชี่ยวชาญมาศึกษาหรือดำเนินการในเรื่องนั้นได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๑

“มาตรา ๓๑ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุให้เป็นที่ของของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกันและลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

ก่อนเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะประกอบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า นอกจากร่างมาตรานี้แล้ว ร่างมาตราใดกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริง

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า นอกจากร่างมาตรานี้แล้ว ร่างมาตรา ๒๓ (๒) กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ถูกนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตราใดบ้าง

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ถูกนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๓

นางสาวจรรยาพร พงสาวลีกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ถูกนำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๕ และร่างมาตรา ๒๘ ด้วย

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสามของร่างมาตรา ๓๑ ดังนี้ “ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดินตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๒๓ (๒) ก็ได้” เพื่อปรับเปลี่ยนระบบการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินจากการตั้งคณะอนุกรรมการเป็นการมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินยังคงมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่มีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง เนื่องจากควรให้ผู้เชี่ยวชาญทำหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๑ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนวยประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

ก่อนเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะประกอบด้วย

ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดินตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๒๓(๒) ก็ได้”

มาตรา ๔๖

“มาตรา ๔๖ เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานเท่าที่ไม่ขัดกับระเบียบหรือประกาศหรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) หน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่น และตามผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

การออกระเบียบตาม (๒) ต้องไม่มีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า ความในวรรคสองเป็นอำนาจของเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในการออกระเบียบตาม (๒) แต่ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ไม่ได้กำหนดเนื้อหาเช่นเดียวกับความในวรรคสอง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “การออกระเบียบตาม (๒) ต้องไม่มีลักษณะการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า หรือขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๖ เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานเท่าที่ไม่ขัดกับระเบียบหรือประกาศหรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) หน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่น และตามผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

การออกระเบียบตาม (๒) ต้องไม่มีลักษณะการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า หรือขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน”

มาตรา ๕๙

“มาตรา ๕๙ ให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ยังคงเป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดวาระตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดินในอันที่จะวินิจฉัย ในการวินิจฉัยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาตามแนวทางของคณะกรรมการสรรหาที่วินิจฉัยไว้ตามมาตรา ๕๗”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่าพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่ได้กำหนดให้มีการทำสัญญาจ้างเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเป็นเวลาสี่ปี

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- หากไม่ได้กำหนดให้มีการทำสัญญาจ้างเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว จะถือว่าเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือไม่ เนื่องจากเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องมีการทำสัญญาจ้างด้วย และไม่ถือว่าเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นางสาวจรรยาพร พงศาวิสิกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า มาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดว่า “เลขาธิการ ต้องเป็นผู้มีความเป็นกลางทางการเมือง มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ และมีคุณสมบัติประสบการณ์และความสำเร็จในการบริหาร ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มีเนื้อหาคล้ายคลึงกับความในร่างมาตรา ๔๔ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่งเป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินหกสิบปีในวันที่ได้รับแต่งตั้งและมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีในขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการ และมีคุณสมบัติประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด”

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้มีการทำสัญญาจ้างเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือไม่ และเลขาธิการองค์กรอิสระอื่นจะต้องมีการทำสัญญาจ้างด้วยหรือไม่

นายอชีพ จารจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๔๕ กำหนดให้เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการในองค์กรอิสระเป็นข้าราชการแล้ว จะไม่สามารถทำสัญญาจ้างผู้นั้นได้ ส่วนเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินนั้นอาจกำหนดให้มีการทำสัญญาจ้างได้ และสอบถามว่า ตามกฎหมายเดิมกำหนดให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเป็นเวลาเท่าใด

นายอรรถสิทธิ์ กั้นมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า พระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปี

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้ายังดำรงชีพประสงค์จะดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยต่อไป ให้ดำรงประธานผู้ตรวจการแผ่นดินทำสัญญาจ้างขึ้นโดยให้มีระยะเวลาการจ้างไม่เกินวาระที่จะต้องพ้นจากตำแหน่งต่อไปจนตลอดวาระสิ้นสุดวาระตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคหนึ่งที่มีการแก้ไข จะต้องมีการทำสัญญาจ้างเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเช่นเดียวกับเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ใช่หรือไม่ และควรคงความในร่างมาตรา ๔๕ (๖) หรือไม่

- หากเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ประสงค์จะดำรงตำแหน่งต่อไปจะดำเนินการอย่างไรต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น จะมีการทำสัญญาจ้าง เช่นเดียวกับเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินคนปัจจุบันไม่ประสงค์จะดำรงตำแหน่งต่อไปก็ต้องดำเนินการสรรหาเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินคนใหม่ ตามกระบวนการที่กำหนดไว้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเสนอคงความในร่างมาตรา ๔๕ (๖) ไว้ตามเดิม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๕๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๙ ให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้ายังครบปีประสงค์จะดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตวงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยต่อไป ให้ ตำรวจ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินทำสัญญาจ้างขึ้นโดยให้มีระยะเวลาการจ้างไม่เกินวาระที่จะต้องพ้นจากตำแหน่ง ต่อไปจนครบวาระ สิ้นสุดวาระตวงพระราชบัญญัติสภานิติบัญญัติผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดินในอันที่จะวินิจฉัย ในการวินิจฉัยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาตามแนวทางของคณะกรรมการสรรหาที่วินิจฉัยได้ตามมาตรา ๕๗”

๒. แก้ไขร่างมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินหกสิบปีในวันที่ได้รับแต่งตั้งและมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีในขณะดำรงตำแหน่งเลขาธิการ และมีคุณสมบัติ ประสพการณ์ และความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปีนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน”

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ตั้งแต่ร่างมาตรา ๑ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๑

“มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ....”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

“มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาความต่อเนื่องของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่องค์กรระหว่างประเทศลดระดับสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้นเกิดขึ้นก่อนที่จะมีคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือไม่ และมีเหตุผลในการลดระดับสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอย่างไร

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า กรณีที่องค์กรระหว่างประเทศลดระดับสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้นเกิดขึ้นก่อนที่จะมีคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ส่วนเหตุผลในการลดระดับสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหลายประการทั้งในเรื่องที่คณะกรรมการสรรหาไม่มีความหลากหลาย การส่งรายงานเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยให้กับองค์กรระหว่างประเทศมีความล่าช้า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังไม่มีหลักประกันความเป็นอิสระในการทำงาน และกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยยังไม่เป็นไปตามหลักการปารีส

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่าการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันเป็นไปตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๘/๒๕๕๗ ซึ่งในเวลาต่อมา มีคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๓/๒๕๖๐ ยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๘/๒๕๕๗ โดยให้งดเว้นการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปจนกว่าจะมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตรวจสอบว่าหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติออกคำสั่งอื่นที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมหรือไม่ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันมาจากการแต่งตั้งตามคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับใด และมีสาระอย่างไร เพื่อนำไปกำหนดเป็นเหตุผลในการกำหนดให้มีการเริ่มต้นใหม่ (set zero) ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล บรรดาที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตามกฎหมาย หรือตามหนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงาน และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการเสนอแก้ไขบทนิยามของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” เป็นดังนี้ “สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลและชุมชน...” และบทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” เป็นดังนี้ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน...”

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอแก้ไขบทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ให้หมายความรวมถึงพนักงานราชการ เพื่อให้สอดคล้องกับตำแหน่งพนักงานเจ้าหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความรวมถึงพนักงานราชการแล้ว และสอบถามว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอย่างไร

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า มาตรา ๒๔๗ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ กำหนดไว้เฉพาะหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า อนุกรรมการบางคนมีข้อเสนอแนะให้แก้ไขบทนิยามของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ให้หมายความรวมถึงสิทธิชุมชนด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การละเมิดสิทธิของชุมชนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการละเมิดสิทธิของบุคคลแล้ว โดยบุคคลที่อยู่ในชุมชนจะประชุมหารือร่วมกันว่ามีการละเมิดสิทธิของชุมชนหรือไม่ และสอบถามว่า คณะกรรมการควรแก้ไขบทนิยามคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องการให้ใช้คำว่า “พันธกรณีระหว่างประเทศ” แทนคำว่า “หนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ” หรือไม่

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คำว่า “หนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ” เป็นคำที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “พันธกรณีระหว่างประเทศ” มีความหมายที่กว้างมากเกินไป การใช้คำว่า “หนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ” จึงเหมาะสมแล้ว และสอบถามว่า บทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... หมายความว่ารวมถึงเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วยหรือไม่

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า กรณีที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอใช้คำว่า “พันธกรณีระหว่างประเทศ” แทนคำว่า “หนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ” อาจต้องการให้ใช้คำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำศัพท์ที่ใช้กันในสหประชาชาติ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ไม่ได้กำหนดให้หมายความรวมถึงเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปรับปรุงเนื้อหาของคำนิยามของคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ให้หมายความรวมถึงเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... สอบถามว่า บทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ควรกำหนดให้หมายความรวมถึงบุคคลภายนอกที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้งขึ้นมาเพื่อมาช่วยเหลือในการทำงานด้วยหรือไม่

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า กรณีที่เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องมีการทำสัญญาจ้างด้วยนั้น จะถือว่าเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลภายนอกมาช่วยเหลือการทำงาน แต่ไม่สามารถแต่งตั้งบุคคลภายนอกมาทำหน้าที่ในการสอบสวนในเรื่องใดได้ ส่วนเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น ไม่ถือว่าเป็นพนักงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่ในบทนิยามจะต้องกำหนดให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถมอบหมายงานให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น จะต้องได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก่อนหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบกับร่างมาตรา ๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕

“มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกเป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คณะกรรมการ หรือเลขาธิการ มีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามีได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะให้คณะกรรมการหรือเลขาธิการกำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการหรือเลขาธิการต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบกับร่างมาตรา ๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖

“มาตรา ๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กรอิสระทุกองค์กร ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดอาจเข้าลักษณะเป็นการกระทำที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นด้วย ให้คณะกรรมการปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้ประธานกรรมการมีอำนาจเชิญประธานองค์กรอิสระอื่นมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางร่วมกันได้ และให้องค์กรอิสระทุกองค์กรปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสามควรกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเชิญเฉพาะประธานองค์กรอิสระอื่น หรือควรกำหนดให้มีอำนาจเชิญกรรมการในองค์กรอิสระอื่นทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัตินั้นจะต้องเป็นการเชิญไปยังประธานองค์กรอิสระจึงสามารถคงความในลักษณะเช่นนี้ได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ความในวรรคสองกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นทั้งองค์กร

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเชิญประธานองค์กรอิสระอื่น แต่ความในวรรคสามกำหนดว่า “ให้ประธานกรรมการมีอำนาจเชิญประธานองค์กรอิสระอื่น”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเชิญประธานองค์กรอิสระอื่น...”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กรอิสระทุกองค์กร ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดอาจเข้าลักษณะเป็นการกระทำที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นด้วย ให้คณะกรรมการปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเชิญประธานองค์กรอิสระอื่นมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางร่วมกันได้ และให้องค์กรอิสระทุกองค์กรปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว”

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“หมวด ๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘

“มาตรา ๘ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้เป็นกลางทางการเมือง และมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ในด้านดังต่อไปนี้ อย่างน้อย ด้านละหนึ่งคนแต่จะเกินด้านละสองคนมิได้

(๑) มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

(๒) มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนหรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในระดับอุดมศึกษา มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ที่จะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๔) มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารงานภาครัฐที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) มีความรู้และประสบการณ์ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของไทยเป็นที่ประจักษ์ที่จะยังประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันสมัครหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘ (๓) เป็นความว่า “มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายทั้งสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศหรือกฎหมายภายในประเทศและต่างประเทศที่ขอตั้งสิทธิมนุษยชนที่จะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ” เป็นการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่แคบเกินไป

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๘ (๓) ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอมา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า คุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามร่างมาตรา ๘ (๓) ควรเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เนื่องจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินการตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนจำนวนเก้าฉบับ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีในสนธิสัญญาดังกล่าวทั้งสิ้นจำนวนเจ็ดฉบับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า

คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า ร่างมาตรา ๘ (๓) ควรกำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องหลักสิทธิมนุษยชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๘ (๓) ที่บัญญัติว่า “มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่จะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ” บัญญัติครอบคลุมถึงคุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องหลักสิทธิมนุษยชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอยู่แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๘ แล้ว กรรมการต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ประเด็นการพิจารณา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศมีความเห็นว่า ควรกำหนดนิยามและขอบเขตความว่า “มีความซื่อสัตย์เป็นที่ประจักษ์” ไว้ให้ชัดเจนเพื่อให้คณะกรรมการสรรหาสามารถรอบและแนวทางที่ชัดเจนในการคัดสรรบุคคลที่มาทำหน้าที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่รัฐสภามีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดเรื่องวุฒิการศึกษาว่าต้องจบระดับปริญญาตรี แต่ควรกำหนดในเรื่องความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่ประจักษ์มากกว่ากรณีวุฒิการศึกษา และคำว่า “ผู้มีสัญชาติไทย” ไม่ควรกำหนดว่า “โดยการเกิด” เพราะการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้น ถ้าผู้มีสัญชาติไทยดังกล่าวเข้าใจบริบทสังคมไทยก็น่าจะเพียงพอ

ประธานกรรมการกล่าวว่า สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไม่ได้เสนอแนวทางการกำหนดคำนิยามของความว่า “มีความซื่อสัตย์เป็นที่ประจักษ์” ต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน ทั้งนี้ คุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามร่างมาตรา ๙ เป็นหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงไม่สามารถแก้ไขได้

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๖ กำหนดว่าคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า จากการรับฟังความเห็นในที่ประชุมคณะอนุกรรมการมีการตั้งข้อสังเกตว่า จำเป็นหรือไม่ที่ต้องบังคับให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด หรือต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่า

ปริญญาดรีหรือเทียบเท่า และการกำหนดลักษณะต้องห้ามของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าต้องไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลเป็นการเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากโดยธรรมชาติของการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน ในบางกรณีมักถูกจับกุมและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาลได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า บุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด แต่ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ จะมีความรู้สึกสำนึกหรือหวงแหนวัฒนธรรมและประเพณีของไทยหรือไม่

นางจวีร์ วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า การกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ไม่ใช่ตัวชี้วัดว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๙ (๑) เป็นดังนี้ “มีสัญชาติไทยโดยที่บรรพบุรุษ แต่ในกรณีที่ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปีและไม่ถือสัญชาติอื่นในขณะเดียวกัน”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๐๑ ประกอบมาตรา ๒๑๖ กำหนดว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด โดยกรณีดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่กำหนดไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่สามารถบัญญัติข้อความให้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญได้ นอกจากนี้ กรณีบุคคลที่เกิดในพื้นที่เชิงเขาของประเทศไทยและต่อมากระทรวงมหาดไทยอนุมัติให้บุคคลดังกล่าวได้สัญชาติไทย ถือเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคสี่ กำหนดว่าคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสามารถกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้แตกต่างจากที่รัฐธรรมนูญบัญญัติได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๖ ได้บัญญัติบังคับว่านอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรแล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามทั่วไปด้วย ซึ่งหมายความว่าผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิดอันเป็นคุณสมบัติทั่วไปด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
- (๒) ตติยาเสพติดให้โทษ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

- (๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
- (๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
- (๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน
- (๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง
- (๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย
- (๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
- (๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการศึกษา
- (๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการศึกษา
- (๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
- (๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
- (๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ
- (๒๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๒๕) เป็นผู้ที่มีประวัติการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งแจ้งว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าควรนำความในมาตรา ๒๐๒ (๑๐) ของรัฐธรรมนูญ ความว่า “มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” มากำหนดเพิ่มเป็นอนุมาตราใหม่ในร่างมาตรา ๑๐

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งแจ้งเพิ่มเติมว่า ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่รัฐสภา ประชาชนมีความเห็นว่า ควรกำหนดว่าบุคคลที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งก่อนหรือหลังการดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และถือเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความเห็นของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่เสนอให้นำความในมาตรา ๒๐๒ (๑๐) ของรัฐธรรมนูญ ความว่า “มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” มากำหนดเพิ่มเป็นอนุมาตราใหม่ในร่างมาตรา ๑๐ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๐ (๒๔) แล้ว ส่วนความเห็นจากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่รัฐสภาซึ่งเสนอให้กำหนดว่าบุคคลที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งก่อนหรือหลังการดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และถือเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งได้นั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติลักษณะต้องห้ามดังกล่าวไว้ในร่างมาตรา ๑๐ (๒๕) แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตามมาตรา ๘ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
 (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
 (๓) ตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสามคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนสหภาพนายความหนึ่งคน ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๓) ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อตุลาการศาลปกครองสูงสุดเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา

องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) ต้องเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จัดแจ้งไว้กับสำนักงาน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียนและการเลือกกันเองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) หรือ (๕) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อกรรมการสรรหาตาม (๓) ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการสรรหาตาม (๓) (๔) (๕) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตายหรือลาออก

ให้ประธานกรรมการสรรหา และกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

ประเด็นการพิจารณา

นายเผ่าพันธุ์ นवलสง ผู้ช่วยเลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งแจ้งว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า องค์กรประกอบของคณะกรรมการสรรหาควรบัญญัติให้มีสัดส่วนของกรรมการสรรหาที่มาจากนักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชน โดยให้เลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งแจ้งเพิ่มเติมว่า

๑. ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่รัฐสภา ประชาชนมีความเห็นว่า ควรกำหนดให้บุคคลจากภาคประชาสังคมที่ทำงานและมีประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนเข้าร่วมเป็นกรรมการสรรหาในสัดส่วนหนึ่งในสามของคณะกรรมการสรรหา และควรให้ที่มาของคณะกรรมการสรรหาที่มีความหลากหลาย ไม่ควรให้มีที่มาจากตุลาการในศาลต่าง ๆ

๒. กระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นว่า ในคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรรวมผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรเอกชนไว้ด้วยกัน เพื่อทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหามาจากผู้แทนที่หลากหลายสาขาวิชาชีพ และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้แทนภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการสรรหา ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ICC)

๓. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอให้เพิ่มกรรมการสรรหาอีกหนึ่งตำแหน่งคือ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่สามารถหาเสียงข้างมากในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาต้องมีมติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ และเสนอให้แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาจากตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุดเป็นตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุด

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า กรรมการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีที่มาจากหลายภาคส่วน การกำหนดให้ต้องแต่งตั้งกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภาเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้ต้องแต่งตั้งกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา ใช้บังคับเฉพาะกรณีการแต่งตั้งตุลาการศาลปกครองสูงสุดเป็นกรรมการ สรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๓) เท่านั้น ส่วนการแต่งตั้งกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๔) และ (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนด

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติส่วนหนึ่งต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนหรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชนในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น คณะกรรมการสรรหาควรมีสัดส่วนที่มาจากนักวิชาการด้าน สิทธิมนุษยชนเพื่อให้สามารถสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอน หรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาให้มีที่มาจากนักวิชาการ ด้านสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่เหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติการคัดเลือกบุคคลเป็นกรรมการสรรหาในสัดส่วน อาจารย์หรือนักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนกระทำได้ยาก ส่วนข้อเสนอที่ให้บุคคลจากภาคประชาสังคม ที่ทำงานและมีประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนเข้าร่วมเป็นกรรมการสรรหาด้วยนั้น กลุ่มบุคคล ในภาคประชาสังคมดังกล่าวมีจำนวนมาก หากกำหนดสัดส่วนให้เป็นกรรมการสรรหาอาจไม่ครอบคลุมบุคคล ในกลุ่มภาคประชาสังคมทั้งหมดซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาได้ ทั้งนี้ สัดส่วนของคณะกรรมการสรรหาที่เป็นผู้แทน องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) สามารถตรวจสอบที่มาและจำนวน ที่แน่นอนได้เนื่องจากต้องเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเพื่อป้องกันมิให้มีการจัดตั้งองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนหรือสภาวิชาชีพเพื่อ วัตถุประสงค์ในการส่งผู้แทนเป็นกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเท่านั้น จึงควรแก้ไข ร่างมาตรา ๑๑ วรรคสี่ เป็นดังนี้ “องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) ต้องเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงาน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน การรับจดทะเบียน และการเลือกกันเองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า โดยส่วนตัวไม่ขัดข้องหากไม่มีการกำหนดสัดส่วนคณะกรรมการสรรหาให้มีที่มาจากอาจารย์หรือนักวิชาการ ด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากกรรมการสรรหาที่มาจากด้านอื่นสามารถสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนหรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในระดับอุดมศึกษาได้ อยู่แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจกำหนดให้กรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ประชุมกันเพื่อเลือกกรรมการสรรหาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนหรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับ สิทธิมนุษยชนในระดับอุดมศึกษาก็ได้ สำหรับเหตุที่กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เลือกตุลาการศาลปกครองสูงสุดหนึ่งคนเป็นกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยไม่ได้ กำหนดให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นกรรมการสรรหา เนื่องจากมีประธานศาลฎีกาทำหน้าที่เป็นประธาน กรรมการสรรหาอยู่แล้ว ดังนั้น เสนอเพิ่มความเป็น (๖) ดังนี้ “อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนหรือวิจัยหรือ ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี ซึ่งกรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีมติ เลือกด้วยคะแนนเสียงสองในสาม หนึ่งคน เป็นกรรมการ”

นายสุพจน์ ไช้มุขต์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ความใน (๖) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ คำว่า “อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา” ต้องปฏิบัติหน้าที่สอนหรือทำงานเต็มเวลาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๖) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ คำว่า “อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา” ต้องเป็นอาจารย์ที่สอนหรือทำงานเต็มเวลา ดังนั้น ควรแก้ไขความใน (๖) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “(๖) อาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนหรือวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี ซึ่งกรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีมติเลือกด้วยคะแนนเสียงสองในสาม หนึ่งคน เป็นกรรมการ”

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตั้งข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๘ (๒) กำหนดว่ากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนหรือทำงานวิจัยเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในระดับอุดมศึกษามาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี แต่กลับกำหนดให้กรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๖) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนหรือวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี ซึ่งกรณีดังกล่าวถ้อยคำจะขัดแย้งกันหรือไม่ สำหรับเหตุผลที่ไม่กำหนดให้มีสัดส่วนกรรมการสรรหาซึ่งมีที่มาจากนักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากได้กำหนดสัดส่วนให้นักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชนสามารถเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนไปแล้วตามร่างมาตรา ๘ (๒) และสอบถามว่าเหตุใดกรรมการสรรหาที่เป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนหรือวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี ตามความในร่างมาตรา ๑๑ (๖) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ต้องให้กรรมการสรรหาประเภทอื่นมาประชุมกันเพื่อมีมติเลือกด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสรรหาต้องมีคุณสมบัติที่ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในงานด้านสิทธิมนุษยชนมากกว่ากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้การสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเหตุที่กำหนดให้กรรมการสรรหาประเภทอื่นมาประชุมกันเพื่อมีมติเลือกกรรมการสรรหาที่เป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนหรือวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชน เนื่องจากกรรมการสรรหาดังกล่าวมีความรู้ความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะคัดเลือกกรรมการสรรหาซึ่งเป็นอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนหรือวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ เสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๑ วรรคห้า ดังนี้ “วิธีการเลือกกรรมการตาม (๖) ให้เป็นไปตามที่กรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงร่วมกัน”

นายสุพจน์ ไช้มุขต์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า ร่างมาตรา ๘ (๒) และ (๓) หากเพิ่มความว่า “เป็นบุคคลที่เคยปฏิบัติหน้าที่ในองค์การระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน” จะทำให้ได้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์การทำงานในด้านสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้นหรือไม่ เนื่องจากในร่างมาตรา ๘ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยเป็นหลัก

ประธานกรรมการกล่าวว่า คุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นบุคคลที่เคยปฏิบัติหน้าที่ในองค์การระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนอยู่ในความหมายของคำว่า “มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี” ตามร่างมาตรา ๘ (๑) แล้ว ทั้งนี้ คนไทยที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านสิทธิมนุษยชนในองค์การระหว่างประเทศมีจำนวนน้อย ประกอบกับร่างมาตรา ๘ (๑) ความว่า “มีประสบการณ์ในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี” หมายความว่า รวมถึงการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วย

ทั้งนี้ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตามมาตรา ๘ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประชาชนสภาผู้แทนราษฎร และผู้แทนฝ่ายตัวแทนในสภาผู้แทนราษฎร ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๓) ตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดของสหประชาชาติ ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสามคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนสหภาพนายความหนึ่งคน ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน และผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๖) อาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนหรือวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี ซึ่งกรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีมติเลือกด้วยคะแนนเสียงสองในสาม หนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ในคราวที่พ้นตำแหน่งตั้งบุคคลตาม (๓) ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเสนอชื่อตุลาการศาลปกครองสูงสุดเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาตามในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งวุฒิสภา องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) ต้องเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงาน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน การรับจดทะเบียน และการเลือกกันเองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยต้องกำหนดให้มีการเลือกกันเองให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่กรณีที่ต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ

องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) ต้องเป็นองค์กรหรือสภาวิชาชีพที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงาน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน และการรับจดทะเบียน ให้เป็นไปตามที่กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงร่วมกัน ในกรณีที่เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคสี่แล้วยังไม่ได้กรรมการสรรหาตาม (๓) (๔) หรือ (๕) หรือได้ไม่ครบถ้วน ให้กรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ดำเนินการตกลงและเลือกกรรมการตาม (๖) ได้ต่อไป

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) กรรมการสรรหาตาม (๔) หรือ (๕) มิได้ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นตำแหน่งแล้วแล้วมิได้มีที่สรรหาเสนอชื่อกรรมการสรรหาตาม (๓) ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการสรรหาตาม (๓) (๔) (๕) อยู่ในวาระคราวที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันครบวันที่มีที่สรรหาที่ดำรงตำแหน่งตาม (๓) และให้กรรมการสรรหาตาม (๓) (๔) (๕) อยู่ในวาระที่ดำรงตำแหน่งจนถึงวันครบวันที่มีที่สรรหาที่ดำรงตำแหน่งตาม (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ว่าเป็นการถูกต้อง

หรือขอด้วยกฎหมายหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของกรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) และ (๓) เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุดและมีให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

**ให้ประชาชนธรรมดาหรือพรรค และพรรคการเมืองเป็นเจ้าพนักงานตมประมวลกฎหมาย
อาญา”**

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า เหตุใดจึงเปลี่ยนกรรมการสรรหาจากตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุดเป็นตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุด เนื่องจากกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจของคณะกรรมการสรรหาส่วนใหญ่จะมีการฟ้องคดีไปยังศาลปกครอง ดังนั้น หากกำหนดให้ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นกรรมการสรรหา อาจเกิดปัญหาการขัดกันในการปฏิบัติหน้าที่ของประธานศาลปกครองสูงสุดได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่เปลี่ยนกรรมการสรรหาจากตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุดเป็นตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุด เนื่องจากหากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดไม่สามารถเลือกตุลาการศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่งเป็นกรรมการสรรหาได้ อาจเกิดปัญหาทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาไม่ครบถ้วนได้ ทั้งนี้ ได้บัญญัติว่ากรณีมีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๔) (๕) หรือ (๖) ที่แก้ไขใหม่ ให้เป็นอำนาจของกรรมการสรรหาตามร่างมาตรา ๑๑ (๑) (๒) และ (๓) ที่แก้ไขใหม่ เป็นผู้วินิจฉัย โดยคำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุดและมีให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง จึงไม่สามารถนำคดีดังกล่าวมาฟ้องต่อศาลปกครองได้

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า การกำหนดให้มีกรรมการสรรหาโดยตำแหน่งทั้งหมดสี่ตำแหน่ง และกำหนดว่าหากการสรรหากรรมการสรรหาที่เป็นบุคคลจากภาคประชาสังคมได้จำนวนไม่ครบถ้วนไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ จะถูกวิจารณ์ว่าเป็นการสร้างเงื่อนไขเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กรรมการสรรหาโดยตำแหน่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามร่างมาตรา ๑๑ บัญญัติหลักการในลักษณะเดียวกับการสรรหาคณะกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่น ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวย่อมไม่สามารถสรรหาคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ และจะส่งผลให้กระบวนการได้มาซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกิดความล่าช้าด้วย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ความว่า “คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุดและมีให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง” หมายความว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาโดยปกติยังไม่เป็นที่สุดและสามารถนำไปฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ใช่หรือไม่ ทั้งนี้ เมื่อบัญญัติว่า “คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุด” ย่อมตีความได้ว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นที่สุด ไม่สามารถอุทธรณ์ต่อไปได้อีก จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติถ้อยคำว่า “และมีให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง” แต่อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาถือเป็นที่สุด ไม่สามารถนำไปฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ทั้งนี้ เหตุที่ต้องบัญญัติถ้อยคำว่า “คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุดและมีให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง” เพื่อป้องกันมิให้มีการตีความว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาถือเป็นที่สุดในชั้นฝ่ายบริหารเท่านั้น อย่างไรก็ตาม แม้จะต้องห้ามมิให้นำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาไปฟ้องคดีต่อศาลปกครอง แต่อาจนำกรณีดังกล่าวไปฟ้องคดีต่อศาลอื่นได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับ การสรรหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ มาตรา ๒๐๓ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ กำหนดให้ เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหา ในกรณีดังกล่าวให้เป็นที่สุด แตกต่างจากหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑ เป็นกรณีการวินิจฉัยคุณสมบัติ ของกรรมการสรรหาซึ่งรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติรองรับให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาซึ่งเป็นการ วินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด อาจมีผู้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อตีความ ว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาที่เป็นการวินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการสรรหา ถือเป็น คำสั่งหรือการกระทำทางปกครองหรือไม่ แม้ร่างมาตรา ๑๑ จะบัญญัติให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ สรรหาในกรณีเป็นการวินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการสรรหาเป็นที่สุดก็ตาม แต่กรณีเช่นว่ นี้ ต้องถือว่าเป็นที่สุดในทางบริหารเท่านั้น แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจศาลปกครองในการพิจารณาคดี และบทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๑ อาจมีผู้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยว่าเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อ รัฐธรรมนูญหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่ การบัญญัติหลักการในลักษณะที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑ ไม่ถือว่าเป็น การขัดต่อรัฐธรรมนูญ เนื่องจากในกฎหมายหลายฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีรูปแบบการบัญญัติลักษณะ เดียวกับที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๑ นอกจากนั้น รูปแบบการบัญญัติร่างมาตรา ๑๑ ให้คำวินิจฉัย ของคณะกรรมการสรรหาเป็นที่สุดและไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง แต่ก็ไม่เป็นการตัดอำนาจ ของผู้มีส่วนได้เสียที่จะเสนอคดีต่อศาลยุติธรรม และสอบถามว่าในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้บัญญัติหลักการรองรับกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของ คณะกรรมการสรรหาไว้อย่างไร

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่ มาตรา ๙ (๑) ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่ “(๑) คดีพิพาท เกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็น การออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะ เป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจ โดยมิชอบ” อย่อย่างไรก็ตาม กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือการเลือกกรรมการสรรหาที่บัญญัติในวรรคหก ของร่างมาตรานี้ว่าถูกต้องหรือชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แม้กำหนดให้เป็นอำนาจของกรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) และ (๓) กล่าวคือให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประชุมร่วมกันเพื่อวินิจฉัยและคำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุดและมีให้ ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองก็ตาม แต่คำวินิจฉัยดังกล่าวอยู่ในความหมายของการกระทำตามมาตรา ๙ (๑) ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหก เป็นดังนี้ “ให้ทรงบทสรรหาตาม (๓) (๔) (๕) อยู่ในวรรคบทสรรหาตำแหน่งอื่นที่ทรงที่ที่ต้องสรรหาตามวรรคหก และให้ ทรงบทสรรหาตามวรรคหกที่สรรหาตำแหน่งอื่นที่ทรงที่ที่ต้องสรรหาตามวรรคหก และให้ ทรงบทสรรหาตามวรรคหกที่สรรหาตำแหน่งอื่นที่ทรงที่ที่ต้องสรรหาตามวรรคหก ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับ คุณสมบัติหรือการเลือกกรรมการตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ว่าเป็นการถูกต้องหรือชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ให้เป็นอำนาจของกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุดและมีให้ถือว่าเป็นการกระทำหรือคำสั่งทางปกครอง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า กรณีที่มีผู้โต้แย้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหากรณีคุณสมบัติของกรรมการสรรหา ผู้มีส่วนได้เสียสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง และในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลแพ่ง คณะกรรมการสรรหายังคงสามารถดำเนินการสรรหาต่อไปได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่มีผู้โต้แย้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหากรณีคุณสมบัติของกรรมการสรรหาและมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลแพ่ง คณะกรรมการสรรหายังคงสามารถดำเนินการสรรหาต่อไปได้ ซึ่งจะต่างกับการพิจารณาคดีของศาลปกครองที่มีกระบวนการคุ้มครองชั่วคราวและการทุเลาการบังคับตามคำสั่งศาลปกครอง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า หลักการที่บัญญัติในวรรคหกของร่างมาตรานี้จะนำไปใช้กับองค์กรอิสระทุกองค์กรใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในวรรคหกของร่างมาตรานี้ไม่นำไปใช้กับองค์กรอิสระอื่นเนื่องจากกระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่นมีกระบวนการสรรหากรรมการสรรหาแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติเพื่อรองรับกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการสรรหาโดยให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดและให้คำวินิจฉัยเป็นที่สุด

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า มาตรา ๑๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสรรหา และบทบัญญัติห้ามมิให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสรรหาเป็นกรรมการสรรหาในคณะกรรมการสรรหาสำหรับศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระอื่นในขณะเดียวกันมิได้ จำเป็นต้องบัญญัติลักษณะดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๑/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๑/๑ กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๔) (๕) และ (๖) ต้องไม่เป็นกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระอื่นในขณะเดียวกัน

ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๓) (๔) (๕) และ (๖) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตายหรือลาออก

ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตามมาตรา ๘ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) *ประชาชนสองผู้แทนราษฎร และผู้หนึ่งผู้หนึ่งในสภาผู้แทนราษฎร* ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๓) ตุลาการศาลปกครองสูงสุดซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดของสหภาพ
สหภาพหนึ่งคน ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๔) ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรละหนึ่งคน ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือสามคน
เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนสภาพนายความหนึ่งคน ผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเลือกกันเอง
ให้เหลือหนึ่งคน และผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๖) อาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาที่สอนหรือวิจัยหรือทำงานด้านสิทธิมนุษยชนมาแล้วเป็นเวลา
ไม่น้อยกว่าสิบปี ซึ่งกรรมการตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) มีมติเลือกด้วยคะแนนเสียงสองในสาม หนึ่งคน
เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ในคราวที่พ้นวาระดำรงตำแหน่งตุลาการ (๓) ให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเสนอ
ชื่อตุลาการศาลปกครองสูงสุดเพื่อแต่งตั้งเป็นตุลาการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง
สทสชหรือสทอวุฒิสภา องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) ต้องเป็นองค์กร
หรือสภาวิชาชีพที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงาน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน การรับจดทะเบียน
และการเลือกกันเองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยต้องกำหนดให้มีการเลือกกันเองให้
แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีที่ต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการ

องค์ประกอบของสิทธิมนุษยชนตาม (๔) และสภาวิชาชีพตาม (๕) ต้องเป็นองค์ประกอบ
วิชาชีพที่ได้จดทะเบียนไว้กับสำนักงาน โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน สทอหรือสทอ
ต้นเสนอให้ขึ้นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสรรหาตาม (๖) ให้เป็นไป
ตามที่กรรมการสรรหาตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ตกลงร่วมกัน ในกรณีที่เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตาม
วรรคสี่แล้วยังไม่ได้กรรมการสรรหาตาม (๓) (๔) หรือ (๕) หรือได้ไม่ครบถ้วน ให้กรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่
ดำเนินการตกลงและเลือกกรรมการตาม (๖) ได้ต่อไป

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๖) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) กรรมการสรรหาตาม
(๔) หรือ (๕) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นตำแหน่งแล้วแล้วมิได้มีที่สรรหาชื่อ
กรรมการสรรหาตาม (๓) ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้
โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการสรรหาตาม (๓) (๔) (๕) อยู่ในวาระดำรงตำแหน่งจนถึงวันพ้นหน้าที่ซึ่งกรณีที่
ดำรงสรรหากรรมการใหม่ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นตำแหน่งเมื่อครบวาระหรือสทอหรือ
สทอ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือการเลือกกรรมการตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ว่าเป็นการถูกต้อง
หรือชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยดังกล่าว
ให้เป็นที่สุดและมีให้ถือว่าเป็นการกระทำหรือคำสั่งทางปกครอง

ให้ประชาชนกรรมการสรรหา และกรรมการสรรหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประมุข
สภาผู้แทนราษฎร

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๑/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๑/๑ กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๔) (๕) และ (๖) ต้องไม่เป็นกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระอื่นในขณะเดียวกัน

ให้กรรมการสรรหาตามมาตรา ๑๑ (๓) (๔) (๕) และ (๖) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตายหรือลาออก

ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

มาตรา ๑๒

“มาตรา ๑๒ ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง โดยอย่างน้อยการสรรหาต้องมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(๑) ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงกระบวนการสรรหากรรมการ โดยอย่างน้อยต้องระบุจำนวนตำแหน่งกรรมการที่จะสรรหา หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่จะใช้ในการสรรหาทุกขั้นตอน และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสมเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๒) การสรรหากรรมการให้กระทำโดยการประกาศรับสมัครหรือการเสนอชื่อบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปเพื่อเข้ารับการสรรหาซึ่งต้องกระทำโดยเปิดเผย โดยในการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาจะต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นด้วย และให้มีการประกาศรายชื่อบุคคลที่จะเข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้เข้ารับการสรรหาดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาสรรหาด้วย

(๓) ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม มีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ รวมตลอดทั้งคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชาย โดยต้องแสดงผลในการคัดสรรดังกล่าว และให้คณะกรรมการสรรหาส่งข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาคัดสรรไปยังวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะได้รับการสรรหาตาม (๓) แล้วเห็นว่า มีผู้เหมาะสมที่จะได้รับการสรรหาในแต่ละด้านเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้คณะกรรมการสรรหานำคุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญในภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่มาประกอบการพิจารณาด้วย และให้แสดงผลในการคัดสรรดังกล่าวตามที่กำหนดใน (๓) ด้วย

การกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ต้องเพียงพอที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถสมัครหรือเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาได้อย่างทั่วถึง และทำให้กรรมการสรรหาสามารถพิจารณาคัดสรรบุคคลให้ดำรงตำแหน่งได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ในการสรรหา ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย

ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา

ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคห้า หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดได้รับคะแนนไม่ถึงสองในสาม ในกรณีที่การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตาม

จำนวนที่จะต้องสรรหา ให้ดำเนินการสรรหาใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับการสรรหาในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาในครั้งใหม่ไม่ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง (๒) เป็นดังนี้ “(๒) การสรรหากรรมการให้กระทำ โดยการประกาศรับสมัครหรือการเสนอชื่อบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปเพื่อเข้ารับการสรรหาซึ่งต้องกระทำโดยเปิดเผย โดยในการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาจะต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นด้วย และให้มีการประกาศรายชื่อบุคคลที่จะเข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้เข้ารับการสรรหาดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาในการสรรหาด้วย” และเสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะได้รับการสรรหาตาม (๓) แล้วเห็นว่า มีผู้เหมาะสมที่จะได้รับการสรรหาในแต่ละด้านเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้คณะกรรมการสรรหานำคุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญในภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่มาประกอบการพิจารณาด้วย และให้แสดงผลในการคัดสรรดังกล่าวตามที่กำหนดใน (๓) ด้วย”

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง ผู้ช่วยเลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... มีความเห็นต่อบทบัญญัติในร่างมาตรา ๑๒ ดังนี้

๑. ควรบัญญัติบังคับให้คณะกรรมการสรรหาต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สมัคร โดยให้ผู้สมัครแสดงวิสัยทัศน์ในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกด้วย โดยให้ตัดคำว่า “ก็ได้” ที่บัญญัติไว้ตอนท้ายของความใน (๑) ออก

๒. ควรบัญญัติเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้สมัครที่ไม่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการสรรหาสามารถกลับมาสมัครเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้อีก หากการลงมติในรอบสองของคณะกรรมการสรรหา ยังไม่สามารถคัดเลือกกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ครบเจ็ดคน

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า มีผู้เสนอความเห็นต่อร่างมาตรา ๑๒ ดังนี้

๑. การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่รัฐสภา มีผู้เสนอความเห็น ดังนี้ (๑) การเข้าสู่ตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรต้องผ่านกระบวนการคัดเลือก เช่น การแสดงวิสัยทัศน์และการสัมภาษณ์ และ (๒) การสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการสรรหาต้องให้เหตุผลต่อสาธารณชนได้ว่าเหตุใดจึงเลือกหรือไม่เลือกบุคคลใดเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒. กระทรวงการต่างประเทศเสนอความเห็น ว่า ควรกำหนดขั้นตอนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชาสัมพันธ์การสรรหาอย่างกว้างขวาง และการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ICC)

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๑๒ บทบัญญัติครอบคลุมประเด็นที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ประเด็นความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศเป็นการนำประเด็นมาจากข้อสังเกตของคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ICC) ที่ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับกระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทยว่าไม่มีกระบวนการเปิดเผยข้อมูลการสมัครและกระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อให้ประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า ประเด็นความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ เป็นการเสนอความเห็นในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ความเห็นของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ในข้อ ๑. ที่ว่า ควรบัญญัติบังคับให้คณะกรรมการสรรหาต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สมัคร โดยให้ผู้สมัครแสดงวิสัยทัศน์ในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ เพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกด้วย โดยให้ตัดคำว่า “ก็ได้” ออกนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตัดความดังกล่าวออกแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับการพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- กระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ที่กำหนดให้ต้องมีการประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงกระบวนการสรรหา รวมทั้งการประกาศรายชื่อบุคคลที่จะเข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้เข้ารับการสรรหา เป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับองค์กรอิสระทุกองค์กร คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้บัญญัติบังคับให้คณะกรรมการสรรหาต้องประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงกระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า กระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรบัญญัติกระบวนการสรรหาลักษณะเดียวกับการเลือกตั้งประธานาธิบดีของประเทศฝรั่งเศส โดยแบ่งกระบวนการสรรหาออกเป็นสองขั้นตอนคือ ขั้นตอนหนึ่งการลงคะแนนคัดเลือกจากผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยให้ผู้สมัครที่คะแนนสูงสุดลำดับที่หนึ่งและลำดับที่สองเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกในขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นตอนที่สองเป็นการลงคะแนนเลือกผู้ผ่านการคัดเลือกในขั้นตอนที่หนึ่งว่าผู้ใดเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่คณะกรรมการสรรหามีมติเลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วยจำนวนคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดที่มีอยู่ ย่อมถือว่าผู้นั้นได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการสรรหาและให้เสนอรายชื่อไปยังวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบ แต่หากกรณีที่คณะกรรมการสรรหามีมติเลือกบุคคลใดแล้วแต่จำนวนคะแนน

เสียงที่ผู้นั้นได้รับความเห็นชอบจำนวนไม่ถึงสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดที่มีอยู่ ก็ให้ คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาใหม่

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ซึ่งแจกว่า กระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีกระบวนการที่แตกต่างจากการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่ง ในองค์กรอิสระอื่น กรณีที่ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวน กรรมการสรรหาทั้งหมดที่มีอยู่ ตามกระบวนการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาต้อง ดำเนินการสรรหาใหม่ ในกรณีเช่นนี้ควรกำหนดให้บุคคลที่ไม่ผ่านการคัดเลือกในรอบแรกมีสิทธิสมัคร เข้ารับการสรรหาในรอบสองได้ด้วย เพื่อเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสรรหาสามารถพิจารณาคัดเลือกบุคคล ได้มากขึ้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีบุคคลที่ไม่ได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหาไม่มีสิทธิ สมัครเข้ารับการสรรหาในครั้งใหม่ มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ หรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ซึ่งแจกว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ไม่มี บทบัญญัติห้ามในลักษณะดังกล่าว แต่ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนที่ว่าด้วยคณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนด หลักการห้ามเฉพาะผู้ที่วุฒิสภาลงมติไม่เห็นชอบเท่านั้นไม่มีสิทธิสมัครเข้ารับการสรรหาในรอบสอง

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรา ๒๐๓ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหา เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ซึ่งแจกว่า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งกรณี การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในกรณีดังกล่าวเป็นที่สุดเช่นเดียวกัน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ซึ่งแจกว่า มาตรา ๑๒ วรรคหก ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง บัญญัติว่า “ถ้าไม่มีบุคคลใด ได้รับคะแนนเสียงตามวรรคสี่หรือวรรคห้า หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหาหรือคัดเลือก ให้มีการ ลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดคะแนนไม่ถึงสองในสาม หรือไม่เกินกึ่งหนึ่ง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่การลงคะแนน ครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวน ที่จะต้องสรรหาหรือคัดเลือก ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกใหม่ สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาหรือคัดเลือก ในครั้งใหม่ไม่ได้” ส่วนกรณีที่วุฒิสภามีมติไม่เห็นชอบ ผู้นั้นไม่สามารถเข้ารับการสรรหาครั้งใหม่ได้

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งแจว่าเพิ่มเติมว่า มาตรา ๑๒ วรรคแปด ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง บัญญัติว่า “เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับกรรมการซึ่งยังไม่พ้นจากตำแหน่ง ถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธาน กรรมการแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ซึ่งวุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวน ที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือก แต่เมื่อรวมกับกรรมการ ซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ มีจำนวนถึงห้าคน ก็ให้ดำเนินการ ประชุมเพื่อเลือกประธานกรรมการได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการ ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วย

กรรมการเท่าที่มีอยู่ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาหรือคัดเลือกต่อไปโดยเร็ว โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาหรือคัดเลือกในครั้งใหม่นี้ไม่ได้” ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่บัญญัติตามมาตรา ๒๐๓ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ที่บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

- มีกรรมการสอบถามว่า กระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ กรณีที่ไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดที่มีอยู่ ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการเปิดรับสมัครบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาใหม่ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหาที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้แตกต่างจากที่เคยปฏิบัติในกระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ รวมทั้งจำนวนคะแนนเสียงเห็นชอบในการเลือกบุคคลของคณะกรรมการสรรหาจะต้องได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดที่มีอยู่ และสอบถามว่าการลงมติของวุฒิสภาในการให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบจำนวนเท่าใด

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า การลงมติของวุฒิสภาในการให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “กสม. ควรพิจารณาจากคุณสมบัติของบุคคลมิใช่พิจารณาจากการเป็นตัวแทนขององค์กรหนึ่งองค์กรใด” ที่ปรากฏในข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหมายความว่าอย่างไร

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... ชี้แจงว่าเป็นข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับการแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งอ้างอิงมาจากข้อสังเกตของคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ICC) ว่าการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ควรแต่งตั้งโดยตำแหน่ง แต่ควรแต่งตั้งตามความสามารถของบุคคลเป็นหลัก

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๒ เป็นกระบวนการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งแตกต่างกับประเด็นความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เสนอว่าในการคัดเลือกกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรพิจารณาจากคุณสมบัติของบุคคลมิใช่พิจารณาจากการเป็นตัวแทนขององค์กรหนึ่งองค์กรใด ซึ่งเป็นข้อเสนอที่ขัดต่อข้อสังเกตของคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ICC) ที่ต้องการให้กระบวนการแต่งตั้งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทยต้องแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความหลากหลาย อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาแต่งตั้งบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยพิจารณาจากคุณสมบัติของบุคคลเป็นหลัก อาจทำให้ได้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มาจากผู้ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานของรัฐเท่านั้น เช่น อดีตผู้พิพากษา หรืออดีตเอกอัครราชทูต เป็นต้น ดังนั้น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกรณีที่มีที่มาจากกลุ่มอาชีพเดียวกัน จะต้องพิจารณาจากคุณสมบัติของบุคคลเป็นหลัก เช่น มาจากสมาคมเดียวกันต้องพิจารณาจากคุณสมบัติมิใช่พิจารณาจากตำแหน่ง เป็นต้น ส่วนเหตุผลที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบบุคคลของคณะกรรมการสรรหาว่าจะต้องได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการสรรหาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ เนื่องจากองค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหามีจำนวนสิบเอ็ดคนจะต้องมีคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบไม่น้อยกว่าแปดคน ซึ่งการกำหนดจำนวนคะแนนเสียงดังกล่าวเพื่อเป็นมาตรการป้องกันการสมยอมการทำหน้าที่ของกรรมการสรรหาในการลงคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๒ ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง โดยอย่างน้อยการสรรหาต้องมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(๑) ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงกระบวนการสรรหากรรมการ โดยอย่างน้อยต้องระบุจำนวนตำแหน่งกรรมการที่จะสรรหา หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่จะใช้ในการสรรหาทุกขั้นตอน และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหาใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือให้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสมเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

(๒) การสรรหากรรมการให้กระทำโดยการประกาศรับสมัครหรือการเสนอชื่อบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปเพื่อเข้ารับการสรรหาซึ่งต้องกระทำโดยเปิดเผย โดยในการเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาจะต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้นด้วย และให้มีการประกาศรายชื่อบุคคลที่จะเข้ารับการสรรหาให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของผู้เข้ารับการสรรหาดังกล่าวเพื่อประกอบการพิจารณาในการสรรหาด้วย

(๓) ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม มีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ รวมตลอดทั้งคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชาย โดยต้องแสดงเหตุผลในการคัดสรรดังกล่าว และให้คณะกรรมการสรรหาส่งข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาคัดสรรไปยังวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะได้รับการสรรหาตาม (๓) แล้วเห็นว่า มีผู้เหมาะสมที่จะได้รับการสรรหาในแต่ละด้านเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้คณะกรรมการสรรหานำคุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญในภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่มาประกอบการพิจารณาด้วย และให้แสดงเหตุผลในการคัดสรรดังกล่าวตามที่กำหนดใน (๓) ด้วย

การกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ต้องเพียงพอที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถสมัครหรือเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหาได้อย่างทั่วถึง และทำให้กรรมการสรรหาสามารถพิจารณาคัดสรรบุคคลให้ดำรงตำแหน่งได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ในการสรรหา ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย

ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา

ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวาระคร่ำ หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ได้คะแนนไม่ถึงสองในสาม ในกรณีที่การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้ดำเนินการสรรหาใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับการสรรหาในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาในครั้งใหม่ไม่ได้”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์